

Crisis and Faith: Sefer Shmuel

Perek 21

The Trembling Priest and the Mad King

1. Radak 22:

יש לתמוה כי בכל אשר הזכיר הכתוב עונות שאול לא ראינו שהזכיר עון נוב עיר הכהנים! ואפילו כשקראם בית הדמי' לא אמר אלא על אשר המית את הגבעונים ולא אמר הכהנים! ונראה כי חייבים היו הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם זולתי עון בית עלי. ואף על פי כן נענש שאול על דמם שנפל בחרב פלשת' הוא ובניו.

2. 1 Shmuel 28:18-19

- יח** כַּאֲשֶׁר לֹא-שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְקוֹק, וְלֹא-עָשִׂיתָ חֲרוֹן-אָפוֹ בְּעַמְלֶק; עַל-כֵּן הִדְבֵּר הָזֶה, עָשָׂה-לְךָ יְקוֹק הַיּוֹם הַזֶּה. **18** Because thou didst not hearken to the voice of the LORD, and didst not execute His fierce wrath upon Amalek, therefore hath the LORD done this thing unto thee this day.
- יט** וַיִּתֵּן יְקוֹק גַּם אֶת-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ, בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים, וּמָחָר, אֶתְּהָ וּבְנֵיךָ עִמִּי; גַּם אֶת-מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, יִתֵּן יְקוֹק בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים. **19** Moreover the LORD will deliver Israel also with thee into the hand of the Philistines; and to-morrow shalt thou and thy sons be with me; the LORD will deliver the host of Israel also into the hand of the Philistines.'

3. 1 Divrei HaYamim 10:13-14

- יג** וַיָּמָת שָׂאוּל, בְּמַעַלּוֹ אֲשֶׁר מָעַל בִּיקוֹק, עַל-דְּבַר יְקוֹק, אֲשֶׁר לֹא-שָׁמַר; וְגַם-לְשָׂאוּל בָּאוּב, לְדָרוֹשׁ. **13** So Saul died for his transgression which he committed against the LORD, because of the word of the LORD, which he kept not; and also for that he asked counsel of a ghost, to inquire thereby,
- יד** וְלֹא-דָרַשׁ בִּיקוֹק, וַיִּמָּיתֵהוּ; וַיִּסַּב, אֶת-הַמְּלוּכָה, לְדָוִד, בֶּן-יֵשׁוּעַ. **14** and inquired not of the LORD; therefore He slew him, and turned the kingdom unto David the son of Jesse.

א וַיִּקָּם, וַיֵּלֶךְ; וַיְהוֹנָתָן, בָּא הָעִיר. **1** And he arose and departed; and Jonathan went into the city.

ב וַיָּבֹא דָוִד נֹבָה, אֶל-אַחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן; וַיַּחְרַד אַחִימֶלֶךְ לְקִרְאָתוֹ דָּוִד, וַיֹּאמֶר לוֹ מִדּוּעַ אַתָּה לְבַדָּךְ, וְאִישׁ, אֵין אִתְּךָ. **2** Then came David to Nob to Ahimelech the priest; and Ahimelech came to meet David trembling, and said unto him: 'Why art thou alone, and no man with thee?'

4. Radak

ויחרד – הגידו לו שהיה בא דוד וחרד ויצא לקראתו והוא לשון תנועה כמו ויחרדו זקני העיר לקראתו, ויחרדו כצפור ממצרים. ויתכן לפרשו כמשמעו ענין חרדה ופחד לפי שהיה בא לבדו פחד וחרד לקראתו מה היה הענין בואו לבדו וכן תרגם יונתן ואיתבעית.

ג וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן, הַמְּלֶכֶךְ צִוִּינִי דְבַר, וַיֹּאמֶר אֵלַי אִישׁ אֶל-יָדַע מְאוּמָה אֶת-הַדְּבַר אֲשֶׁר-אֶנְכִי שִׁלַּחְךָ, וְאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ; וְאֶת-הַנְּעָרִים יוֹדְעֵתִי, אֶל-מְקוֹם פְּלִנִי אֶלְמוּנִי. **3** And David said unto Ahimelech the priest: 'The king hath commanded me a business, and hath said unto me: Let no man know any thing of the business whereabouts I send thee, and what I have commanded thee; and the young men have I appointed to such and such a place.'

ד וְעַתָּה, מַה-יֵשׁ תַּחַת-יָדְךָ חֲמִשָּׁה-לֶחֶם--תִּנְּנָה בְּיָדִי; אוֹ, הַנִּמְצָא. **4** Now therefore what is under thy hand? five loaves of bread? give them in my hand, or whatsoever there is present.'

ה וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת-דָּוִד וַיֹּאמֶר, אִין- לָחֶם חֵל אֶל-תַּחַת יָדִי: כִּי-אִם-לָחֶם קָדֵשׁ יֵשׁ, אִם-נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אֲדָ מֵאִשָּׁה. {פ}	5 And the priest answered David, and said: 'There is no common bread under my hand, but there is holy bread; if only the young men have kept themselves from women.' {P}
ו וַיַּעַן דָּוִד אֶת-הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ, כִּי אִם-אִשָּׁה עֲצָרָה-לָנוּ כְּתִמּוֹל שְׁלֹשׁ בְּצֵאתִי, וַיְהִיו כְּלֵי-הַנְּעָרִים קָדֵשׁ: וְהוּא, דָּרָךְ חֵל--וְאִף, כִּי הַיּוֹם קָדֵשׁ בְּכָלִי.	6 And David answered the priest, and said unto him: 'Of a truth women have been kept from us about these three days; when I came out, the vessels of the young men were holy, though it was but a common journey; how much more then to-day, when there shall be holy bread in their vessels?'
ז וַיִּתֵּן-לוֹ הַכֹּהֵן, קָדֵשׁ: כִּי לֹא-הָיָה שָׁם לָחֶם, כִּי-אִם-לָחֶם הַפָּנִים הַמוֹסְרִים מִלִּפְנֵי יְהוָה, לְשׁוֹם לָחֶם חֵם, בְּיוֹם הַקְּלָחוֹ.	7 So the priest gave him holy bread; for there was no bread there but the showbread, that was taken from before the LORD, to put hot bread in the day when it was taken away.--

5. Radak

לחם קדש – פירש אדוני אבי ז"ל לחמי תודה, שיוכל זר לאוכלו בטהרה.

6. Rashi

והוא דרך חול – והלחם משנסתלק מעל השולחן והקטירו הבזיכין, קרוב הוא להיות חולין, שיכל מידי מעילה משיהיה לו שעת היתר לכהנים.

אך מאשה – בקושי חני מאכילן לזרים, אך זה אי אפשר שאכילנו לטמאים.

7. Mahari Kra

חמשה לחם – לאו דוקא, לפיכך פירש מלחם חול שאל, שמא טטעה אחר מדרשו שאמר לחם הפנים שאל, שהם חמשה למשמר היוצא ושבע למשמר הנכנס, ואם כן מה הוא משיבו אין לחם חול תחת ידי כי אם לחם קודש (שמואל א כ"א:ה), טענו חטים והודה לו שעורים.

ולא נראה לי זו הקושיא כלל, כי דוד היה רעב ועיף שנתענה ג' ימים בשדה, ושאל הלחם הפנים או פחות הנשאר מהם לפי שהוא כעין דבר המנוי המזומן בלי דחוי ועיכוב כי היה נחפז ללכת.

8. Radak

ועוד יש לשאול אם עם אחימלך לא היה לחם חול, לא היה בכל העיר לחם חול שישאל דוד מאחד מבני העיר עד שהוצרך אחימלך לתת לו לחם קדש? וא"ת לא רצה דוד לגלות עצמו בעיר ובסתור בא אל אחימלך, היה לו לאחימלך לבקש לחם חול מאחד מבני העיר להאכיל לישראל! וכי היו חוקרים לאחימלך בעבור מי מבקש אותו?

ותשובת אלו השאלות כי נוב עיר הכהנים היתה כלה כהנים, לפיכך נקראת 'עיר הכהנים', ולפיכך צוה שאלו להרוג כל העיר כי לא היה לו קצף אלא על הכהנים בעבור אחימלך. וכיון שהיתה כלה כהנים, ולא היה ישראל זר שוכן ביניהם, היו כל העיר אוכלי תרומה, והתרומה היא לזרים בעון מיתה, והמסוכן מחמת רעב מאכילין אותו דבר האסור אם אין לנו מותר, ומשני דברים האסורין מאכילין אותו הקל, לפיכך נתן לו אחימלך לחם הפנים המוסרים מלפני ה' שאין בהם מעילה אחר הקטרת בזיכי לבונה...

ואמרו רז"ל גדולה לגימה ששגגתה עולה זדון שאלמלא הלוהו יהונתן לדוד שתי ככרות לחם לא נהרג' נוב עיר הכהנים ולא נטרד דואג האדומי ולא נהרג שאלו ושלשת בניו.

ח וְשָׁם אִישׁ מֵעֲבָדֵי שָׁאוּל בְּיוֹם הַהוּא, נֶעְצָר לִפְנֵי יְהוָה, וְשֵׁמוֹ, דּוֹעַג הָאֲדָמִי-- אֲבִיר הָרְעִים, אֲשֶׁר לְשָׁאוּל.	8 Now a certain man of the servants of Saul was there that day, detained before the LORD; and his name was Doeg the Edomite, the chiefest of the herdmen that belonged to Saul.--
ט וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַחִימֶלֶךְ, וְאֵין יֵשׁ-פֶה תַחַת-יָדְךָ חֲנִית אוֹ-חֶרֶב: כִּי גַם-חֶרֶבִי וְגַם-כְּלֵי לֹא-לְקַחְתִּי בְיָדִי, כִּי-הָיָה דְבַר-הַמֶּלֶךְ נְחוּץ. {ס}	9 And David said unto Ahimelech: 'And is there peradventure here under thy hand spear or sword? for I have neither brought my sword nor my weapons with me, because the king's business required haste.' {S}
י וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן, חֶרֶב גְּלִית הַפִּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר-הָכִיתָ בְּעַמְקַת הָאֵלֶּה הַנֶּה-הִיא לְיוֹטָה בְּשִׁמְלֶה אַחֲרֵי הָאֶפֹּד--אִם-אַתָּה תִּקַּח-לָךְ קַח, כִּי אֵין אַחֲרַת זֹלֶתָהּ בְּזָה; {ס} וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כְּמוֹהָ, תִּנְנֶנָּה לִּי.	10 And the priest said: 'The sword of Goliath the Philistine, whom thou slewest in the vale of Elah, behold, it is here wrapped in a cloth behind the ephod; if thou wilt take that, take it; for there is no other save that here.' {S} And David said: 'There is none like that; give it me.'

9. Sanhedrin 95a

וישבי בנוב אשר בילידי הרפה ומשקל קינו שלש מאות משקל נחשת והוא חגור חדשה ויאמר להכות את דוד מאי וישבי בנוב אמר רב יהודה אמר רב איש שבא על עסקי נוב א"ל הקב"ה לדוד עד מתי יהיה עון זה טמון בידך על ידך נהרגה נוב עיר הכהנים ועל ידך נטרד דואג האדומי ועל ידך נהרגו שאול ושלשת בניו

10. Shmuel 1 22:22

22 And David said unto Abiathar: 'I knew on that day, when Doeg the Edomite was there, that he would surely tell Saul; I have brought about the death of all the persons of thy father's house.

יא וַיִּקָּם דָּוִד, וַיִּבְרַח בַּיּוֹם-הַהוּא מִפְּנֵי שָׁאוּל; וַיָּבֹא, אֶל-אַכִּישׁ מֶלֶךְ גַּת.	11 And David arose, and fled that day for fear of Saul, and went to Achish the king of Gath.
יב וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי אַכִּישׁ, אֵלָיו, הַלּוֹא-זֶה דָּוִד, מֶלֶךְ הָאָרֶץ; הַלּוֹא לָזָה, יַעֲנוּ בְמַחְלוֹת לְאָמֹר, הִכָּה שָׁאוּל בְּאַלְפֹו, וְדָוִד בְּרִבְבָתָו.	12 And the servants of Achish said unto him: 'Is not this David the king of the land? Did they not sing one to another of him in dances, saying: Saul hath slain his thousands, and David his ten thousands?'
יג וַיִּשֶׂם דָּוִד אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בְּלִבּוֹ; וַיִּרָא מְאֹד, מִפְּנֵי אַכִּישׁ מֶלֶךְ-גַּת.	13 And David laid up these words in his heart, and was sore afraid of Achish the king of Gath.
יד וַיִּשְׁנֶן אֶת-טַעְמוֹ בְּעֵינָיִהֶם, וַיִּתְהַלֵּל בְּיָדָם; וַיִּתֵּן עַל-דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר, וַיּוֹרֵד רִירוֹ אֶל-זִקְנוֹ. {ס}	14 And he changed his demeanour before them, and feigned himself mad in their hands, and scrabbled on the doors of the gate, and let his spittle fall down upon his beard. {S}
טו וַיֹּאמֶר אַכִּישׁ, אֶל-עֲבָדָיו: הֲנֶה תֵרְאוּ אִישׁ מִשְׁתַּגֵּעַ, לָמָּה תְּבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלָי.	15 Then said Achish unto his servants: 'Lo, when ye see a man that is mad, wherefore do ye bring him to me?'
טז חֲסַר מְשֻׁגְעִים, אֲנִי, כִּי-הִבֵּאתֶם אֶת-זֶה, לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלַי; הֲזֶה, יָבֹא אֶל-בֵּיתִי. {פ}	16 Do I lack madmen, that ye have brought this fellow to play the madman in my presence? shall this fellow come into my house?' {P}

11. Tehillim 34

- א** 1 [A Psalm] of David; when he changed his demeanour before Abimelech, who drove him away, and he departed.
- ב** 2 I will bless the LORD at all times; His praise shall continually be in my mouth.
- ג** 3 My soul shall glory in the LORD; the humble shall hear thereof, and be glad.
- ד** 4 O magnify the LORD with me, and let us exalt His name together.
- ה** 5 I sought the LORD, and He answered me, and delivered me from all my fears.
- ו** 6 They looked unto Him, and were radiant; and their faces shall never be abashed.
- ז** 7 This poor man cried, and the LORD heard, and saved him out of all his troubles.
- ח** 8 The angel of the LORD encampeth round about them that fear Him, and delivereth them.
- ט** 9 O consider and see that the LORD is good; happy is the man that taketh refuge in Him.
- י** 10 O fear the LORD, ye His holy ones; for there is no want to them that fear Him.
- יא** 11 The young lions do lack, and suffer hunger; but they that seek the LORD want not any good thing.
- יב** 12 Come, ye children, hearken unto me; I will teach you the fear of the LORD.
- יג** 13 Who is the man that desireth life, and loveth days, that he may see good therein?
- יד** 14 Keep thy tongue from evil, and thy lips from speaking guile.
- טו** 15 Depart from evil, and do good; seek peace, and pursue it.
- טז** 16 The eyes of the LORD are toward the righteous, and His ears are open unto their cry.
- יז** 17 The face of the LORD is against them that do evil, to cut off the remembrance of them from the earth.
- יח** 18 They cried, and the LORD heard, and delivered them out of all their troubles.
- יט** 19 The LORD is nigh unto them that are of a broken heart, and saveth such as are of a contrite spirit.
- כ** 20 Many are the ills of the righteous, but the LORD delivereth him out of them all.

21 כֹּא שֹׁמֵר כָּל-עֲצָמוֹתָיו ; אַחַת מֵהֵנָּה , לֹא נִשְׁבְּרָה . He keepeth all his bones; not one of them is broken.

22 כֹּב תִּמְוֹתֶת רָשָׁע רָעָה ; וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יִאָּשְׁמוּ . Evil shall kill the wicked; and they that hate the righteous shall be held guilty.

23 כֹּג פִּדְהָ יְהוָה , נַפְשׁ עַבְדָּיו ; וְלֹא יִאָּשְׁמוּ , כָּל-הַחֹסִים בּוֹ . The LORD redeemeth the soul of His servants; and none of them that take refuge in Him shall be desolate. {P}